

Jeroen Brouwer

Terug naar Thucydides

‘Onze constitutie wordt democratisch genoemd, omdat de macht niet in handen is van een minderheid, maar van de grootst mogelijke meerderheid.’ (Thucydides II, 37) Tijdens het Ierse voorzitterschap een jaar geleden werd deze spreuk geschrappt uit de preambule van de Europese Grondwet. Zoiets intrigeert mij. Was men het niet met de stelling eens? Voorzag men dat het nog wel eens spannend kon worden met het aanvaarden van de Europese grondwet?

De Griekse geschiedschrijver staat te boek als ernstig en pessimistisch. Hij bewonderde zijn tijdgenoot Pericles, maar had moeite met diens radicalisering van de democratie. Zo stond Pericles voor dat burgers – na betaling – konden deelnemen aan rechtspraak en andere overheidstaken. De spreuk is volgens mij afkomstig uit de (door Thucydides opgeschreven maar door Pericles uitgesproken) grafrede bij de staatsbegrafenis van hen die in de Peloponnesische oorlog waren gevallen. Dat maakt het misschien ook wat ongelukkig om daar een Europees verdrag mee te openen.

Op de site van Athene, het webtijdschrift voor directe democratie, kunt u lezen dat aan de spreuk vooraf gaat de zin: ‘Ons politiek bestel is geen kopie van de instellingen van onze bureaus. In plaats van anderen na te apen, zijn wij juist een voorbeeld voor hen.’ Het gaat ook spannend verder: ‘Als het gaat om persoonlijke geschillen, verzekeren onze wetten gelijk recht aan allen; als het gaat om vervullen van openbare ambten speelt sociale klasse geen rol, maar tellen slechts de werkelijke kwaliteiten die iemand bezit.’

U kunt zich de discussies voorstellen tussen regeringsleiders, en dan ben je pas bij de preambule! Schrappen dan maar.

Twee jaar geleden hield Giscard d’Estaing, voorzitter van de Europese Conventie ons nog voor het ontwerp beschouwen als een geslaagd project, omdat het afgewerkt is, compleet is tot in de details en geen keuzes laat. Met de wijsheid van nu is daarop het nodige af te dingen. Aan het ontwerp is geweldig gesleuteld en u en ik mogen ten minste nog ja of nee zeggen.

Aan mij hebt u overigens niet veel. Volgens www.referendumwijzer.nl ben ik een overtuigd Europeaan met enige aarzeling op het onderdeel justitie. Volg ik de vragenlijst van Grondwetnee.org, dan moet ik beslist mijn tegenstem uitbrengen. Ik hoef advocaten niet te vertellen hoe leidend vragen kunnen zijn. In ons land, en waarschijnlijk ook onder advocaten, ligt het behoorlijk verdeeld. Een Frans non op 29 mei zou wel eens bij kunnen dragen aan een Nederlands nee op 1 juni.

De justitiële samenwerking (met betrekking tot civiele zaken en strafzaken) en de politionele samenwerking worden versterkt. Voorts krijgt de EU nieuwe bevoegdheden om Europese wetgeving op het terrein van strafrecht vast te stellen, aldus de Referendumcommissie in haar brochure. Natuurlijk kun je daarin niet alles kwijt, de taken en bevoegdheden van de Europese Openbare Aanklager blijven ongenoemd. Voorlopig blijft diens rol overigens beperkt tot misdrijven die de financiële belangen van de EU betreffen.

Met unanimititeit en na raadpleging van het Europees Parlement en de Europese Commissie kan de Europese Raad een besluit nemen waarbij Europese Aanklager zich ook gaat bezighouden met de strijd tegen ernstige criminaliteit met een grensoverschrijdende dimensie. Professor Antoine Jacobs schrijft terecht in het *NJB* dat het hem niet zal verbazen wanneer die uitbreiding er snel komt, zeker in het licht van het terrorisme en de actualiteit van grensoverschrijdende zedendelicten.

In civiele zaken lijkt het vooral te gaan om het bevorderen van toegang tot het recht, het verwijderen van obstakels om procedures goed te laten verlopen en het ontwikkelen van alternatieve vormen om geschillen te beslechten.

Hoeksteen of toetssteen voor straf en civiel vormt het principe van wederzijdse erkenning van (buiten)gerechtelijke beslissingen van kwesties met uiteraard een grensoverschrijdend karakter. Denk bijvoorbeeld aan het ontwikkelen van minimumnormen over het wederzijds aanvaarden van bewijs. Daarbij houdt de constitutie weer afstand als het gaat om de wijze waarop nationaal het bewijs wordt *gewaardeerd*.

Het lijkt zeer verstandig dat advocaten en hun organisaties, vooral grensoverschrijdend, de ontwikkelingen goed en kritisch volgen. Het zal allemaal wel, ik heb helemaal geen grensoverschrijdende praktijk? Ik zeg u: nieuwe grenzen gaan gelden. U zult toch een Nederlandse cliënt met een vraag over de executie in Nederland van een Poolse beslissing of, denkend aan Thucydides, een Grieks besluit over de toelaatbaarheid van een bewijsstuk in de strafrechtelijke procedure, deugdelijk willen adviseren.

Opnieuw Thucydides (ik waag me niet aan een vertaling): ‘For we both alike know that into the discussion of human affairs the question of justice enters only where the pressure of necessity is equal, and that the powerful exact what they can, and the weak grant what they must.’ Wat mij betreft wordt hij in ere hersteld!

Zie over de Europese Grondwet ook Bastiaan de Bruijne, verderop in dit nummer. ●

85e jaargang – 13 mei 2005 – nr. 7
Verschijnt elke drie weken.

Het Advocatenblad is het officiële orgaan van de Nederlandse Orde van Advocaten en wordt uitgegeven door Reed Business Information bv.

De inhoud wordt samengesteld door de van de Orde onafhankelijke redactie, behalve de rubrieken Van de Orde en Disciplinaire beslissingen.

Redactie

mr. drs. G.C. van Daal
mr. Y. van Gemerden
mr. A. Groenewoud
dr. L. Hesselink
mr. P.T.C. van Kampen
mr. P.F.F. Nabben
mr. G.J. van Oosten
mr. L.N.J.B. van Osch
mr. M. Perfors
mr. A.P. Ploeger
mr. E. Unger
dr. mr. L.W.M. Wopereis

Uitgever

drs. J.W. van der Weele

Eindredactie

Linus Hesselink

Bureau redactie

Charlotte Helmer

Redactionele bijdragen

t.a.v. L. Hesselink
Reed Business Information bv
Postbus 16500, 2500 BM Den Haag
tel. 070-4415226
fax 070-4415919
e-mail: linus.hesselink@reedbusiness.nl
Bezoekadres: Benoordenhoutseweg 46, Den Haag
Zie www.elsevierjuridisch.nl

Juridische Vacaturebank

www.jbb.nl

Vormgeving

VILLA Y, Andre Klijns
Unit-1, Dimitry de Bruin

Correctie

Sandra Braakmann

Druk

Drukkerij Groen bv, Leiden

Advertenties

Brouwer's Direct Marketing bv
Steekterweg 80 G, 2407 BH Alphen a/d Rijn
tel. 0172-234460, fax 0172-233017
e-mail: dbmbv@euronet.nl
Advertentietarieven op aanvraag
Personeelsadvertenties: € 2,05 per mm bij een kolombreedte van 40 mm
Inzendtermijn afl. 8: 20 mei 2005
afl. 9: 10 juni 2005

Abonnementen

Alle advocaten, leden van de Nederlandse Orde van Advocaten, ontvangen het blad gratis. Voor adreswijzigingen kunnen zij terecht bij de Nederlandse Orde van Advocaten, Postbus 30851, 2500 GW Den Haag (Neuhuskade 94, 2596 XM Den Haag), tel. 070-3353535, fax 070-3353531. Niet-leden betalen € 150 per jaarabonnement (incl. BTW en verzendkosten) en voor de jaarband € 15. Studenten 50% korting.

Abonnementen kunnen schriftelijk worden opgezegd tot uiterlijk twee maanden voor beëindiging van het lopende abonnement. Reed Business Information Klantenservice verzorgt de abonnementenadministratie voor niet-leden: Reed Business Information bv, afdeling Klantenadministratie, postbus 808, 7000 AV Doetinchem. Tel. 0314-358358, fax 0314-349048, e-mail: klantenservice@reedbusiness.nl
Losse nummers: € 8,50

Reed Business Information bv legt gegevens vast voor de uitvoering van de (abonnementen)overeenkomst. Deze gegevens kunnen worden gebruikt om u te informeren over voor u relevante producten en diensten van Reed Business Information bv, haar groepsmaatschappijen en zorgvuldig geselecteerde derden. Uw e-mailadres wordt alleen gebruikt om u te informeren over gelijksoortige producten en diensten van Reed Business Information bv en haar groepsmaatschappijen.

Als u geen prijs stelt op deze informatie, per post of via e-mail, dan kunt u dit schriftelijk doorgeven aan: Reed Business Information bv, t.a.v. Adresregistratie, Postbus 808, 7000 AV Doetinchem.

ISSN 0165-1331

Nederlands **uitgeversverbond**

Groep uitgevers voor vak en wetenschap